

מא.

שני נזירים פרק שמיני נזיר

מסורת הש"ס

(א) פירוש סם המשיר את
השיער, (ב) [מנחות עג:],
(ג) חגיגה ד. כריתות ז:י,
(ד) [לקמן סב:], (ה) ערכין
ה:י (ו) קדושין יח. [ומסיק
שם אלא מהכא כי לצני לוט:],
(ז) צ"ל חגיגה ד. (ח) [במדבר
יז, ט] צ"ל נדרים, (י) [צ"ל
חגיגה קז ד.].

נורה אור השלם

1. דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַאֲמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אוֹ
אִשָּׁה כִּי יִפְּלֹא לְנֹדֶד נֹדֵד
נָזִיר לְהִזְיֹר לִי:

במבדב ו ב
 2. איש כי יחד נדר ללך
 או השבע שבעה לאה
 אסר על נפשו לא יחל
 דברו בכל הלא ממיו
 יעשה: במבדב ו ב
 3. דבר אל בני ישראל
 ואמרת אליהם איש כי
 יפלא נדר בערך נפשות
 לך: ו יקרא בו ב
 4. לאביו ולאמו לאחיו
 לא אחותו לא יטמא להם
 במתם כי נדר לאחיהם לא
 ראשו: במבדב ו ב
 5. לא תתגורם בהם כי לא
 אתן לכם מאמץ עד
 מדרך כף רגל כי יחשה
 לעשו נתינת את הר
 שער: בדרכים ו ב

נוסחת הריב"ז

[illegible]

הגהות הב"ח

(א) גמ' והוראיל ואין
נפשו: (ב) רש"י ד"ה חומר
וכו' דכיון שמדבר ושמע:
(ג) ד"ה יכול לא וכו' ערך
עובד כוכבים זה עלי
וכו' נדבריו כלום ת"ל איש
י' פילא בל"ל ומצוה ואו
אשה נמחק: (ד) בא"ד
והכא נמי וכו' ולא עובדי
כוכבים איתברו זה איש:
(ה) ד"ה אלל אימא הכי
לאביו ולאמו
שמחור

מוסף רש"י

ת"ל איש. איש משמע כל
דכו (ערכין ה:).

תני רבי חייא. אַזומא והוא מאורע אין עולין לו לכהן ולכהן לפי שזה לפני ביאת מים זה לאחר ביאת מים. נזיר טהור והוא מאורע נמי אין עולין לו לכהן ולכהן שמאורע מגלה לפני זוריקה ונזיר טהור לאחר זוריקת דמים: **בעי רמי בר חמא הכי ארבע תגלחיות.** דקאמר עלה וימגלה ד' תגלחיות מי אמר משום מגלה איתנהו ממ"ז תרתי קמיתא משום תרתי תגלחיות ד' צלצרת ושלישית משום טומאה ורביעית משום אפיילו דטהרה וכוון בתעב: או למא משום עבורי שיער טומאה. איתנהו ואפילו מעביר לה בנשא שפיר דמי: **ואי ס"ד משום עבורי שיער טומאה.** הוא דמגלה אפילו בג' תגלחיות נמי קביל דכיון דשמי תגלחיות שבמאורע ושלישית של נזיר טמא איכא עבורי שיער טומאה והאי דהדר מגלה בתגלחת רביעית הא ליכא עבורי שיער טומאה ואמאי מגלה אלף לאו ש"מ דכולהו איתנהו משום מגלה לגלח ארבע תגלחיות ש"מ:

הדרן עלך שני נזירים

הבותרים אין להם נזירות. העובדי כוכבים שגדלו בזמירות אין נזירות חלה עליהן ומותרין לגלה ולשטמות יין ולשטמא למתים: **חומר בנשים מעבדים שהוא כופה את עבדו.** שהעבד שגדר בזמיר יכול רבו לכופו לשטות בזין אבל אשמו שגדרה בזמיר אינו יכול לכופה (א) וכיון שגדרה ושמע חלה ולא היפר לה שוב אינו יכול להספר: **גב' קטני הכוסים.** אין חייבין בזמירות אבל הנשים והעבדים חייבין: **דס"ד דבר אל בני ישראל.** איש או אשה כי יפליא לגדור נדר נזיר וגו' **עניי נזירות נודרין ואין העובדי כוכבים שגדלו: ואמרת אליהם.** איש או אשה לרבות את העבדים שיש להן נזירות: **עבדים למה לי.** לרבותי קרא שיש להן נזירות: **הא אמרת.** בזמן "קדוש כל מצוה שהאשה חייבת בה כו' וכיון שהאשה חייבת בזמירות כדכתיב" איש או אשה איתרבו להו נמי **עבדים: שאני הכא.** גבי נזירות דלי לאו דלמי קרא איתרבו להו נמי עבדים לא הווי אמינא דעבדי ממיידי בזמירות משום דלמר קרא גבי "נזירות לאסור איסר כו' קמ"ל ואמרת אליהם לרבות את העבדים: ואין העובדי כוכבים מעריצין. שאם אמר ערבי עלי לא אמר כלום: **יכול לאומר נעריין.** שאם אמר ישראל ערך (א) (ב) זה עובד כוכבים שיש שלא יהו דצדרי כלום:

המלמד לומר איש. או אשה כי יפליא נדר בערבך נפשות לה' דאיתנהו בכלל ערך וזותן ערכו כפי שנותיו של עובד כוכבים ^(א) הכא נמי גבי מירות ליהוו עובדי כוכבים בתורת מירות דאס אינן מירין להביא קרבן דחייב בני ישראל ולא עובדי כוכבים ליתנהו בזה איס דליהוו מיריין אבל לא מציאין קרבן כדלקמן: **שמי הכא.** גבי מיר טומא שאינו בתורת מיר כלל דאמר קרא לאציו ולאמו לא יטמא בשי מי לו אב דיבר הכתוב שהוא חייב כוכבים: **למאי הלכתא.** אמרת דאין אבות לעובד כוכבים: **א** להוריסה לבניו אלמא דאית אבות לעובד כוכבים לענין ירושה: **ב** דא לך הכתוב לומר שלא יטמא בשביל מירות שעליו ועוד

תני רבי חייא זה לפני ביאת מים (חיים) וזה לאחר ביאת מים זה לפני זריקת דמים וזה לאחר זריקת דמים: שתגלחת הנגע וכו': בעי רמי בר חמא הני ארבע תגלחיות דקאמר משום מצוה או משום אעבורי שיער טומאה למאי נפקא מינה לעבורי ⁶ בנשא אי אמרת משום מצוה לעבורי בנשא לא ואי אמרת משום אעבורי שיער טומאה אפילו סביה נשא נמי מאי אמר רבא ת"ש ומגלח ארבע תגלחיות אי סלקא דעתך משום אעבורי שיער טומאה אפילו בשלש נמי סגי ליה שמע מינה משום מצוה שמע מינה:

הדרך על שני נזירים

הכותים * אין להם נזירות בנשים ועבדים
יש להן נזירות חומר בנשים
מבעבדים : שהוא כופה את עבדו ויאינו
כופה את אשתו : **גמ'** קתני הכותים אין להם
נזירות מנא הני מילי דתנו רבנן ^ט דבר
אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים ואמרת
אליהם לרבות את העבדים למא לי קרא
האמרת ^ה כל מצוה שהאשה חייבת בה עבד
חייב בה אמר רבא שאני הכא ^ז ואמר קרא
^ב לאסור איסר על נפשו במי שנפשו קנויה
לו יצא עבד שאין נפשו קנויה לו ^ו הואיל
ואין נפשו קנויה לו אימא גבי נזיר גמי לא
קמשמע לן אמר מר דבר אל בני ישראל ולא
לעובדי כוכבים וכל היכא דכתיב ישראל
עובדי כוכבים לא והא גבי ערכין דכתיב
^א דבר אל בני ישראל ^ב ותניא בני ישראל
מעריכין וואין העובדי כוכבים מעריכין יכול
מי יהו נערכין וי"ל איש שאני הכא דאמר
קרא ^ד לאביו ולאמו לא יטמא במי שיש לו
אב יצא עובד כוכבים שאין לו אב למאי
אלימא לענין ירושה ^ה והא"ר חייא בר אבין
א"ר יוחנן ^ו עובד כוכבים יורש את אביו דבר
תורה שנאמר ^ז כי ירושה לעשו נתתי את הר
שעיר אלא במי שמוחר על כיבוד אביו מי
כתיב כבד אביך גבי נזיר אלא אמר קרא
לאביו ולאמו לא יטמא במי שיש לו טומאה
יצא

תא שמע ומגלח ארבע תגלחות ש"מ משום מצוה ש"מ. יש מפרשים דדייק מדכולל אותם ביחד אי"כ דמיין אהדדי וכולוהו בתער אף השלישית שהיא לספק גזיר טמא גם יש בספרים כתוב ואי כ"ד משום עיבורי טומאה אפילו בג' נמי סגי וקשיא לא מאי מייתי והלא כלל התגלחותיך יש להספקתו ש"כ וכן מצינו שבתורה שכל גזיר טמא אף בשלישית ושם א"ל דאע"ג דבתגלחת שלישית איכא לספוקי תגלחת גזירי טמא שהיא כריכה תער מ"מ אם לא הייתה תגלחת טומאה כריכה תער משום ספק דגזיר טמא לא היה צריך גילוח שם עדיין לא היה גילוח לשמות ציון:

הדרך עלך שני נזירים

הכותבים³ אין להם נזירות. ואין קרבן קרב אף על גב דמקבלין מהם נדרים ונדבות ובגמרא מפרש מנלן: **נשים** ועבדים יש להן נזירות. בגמרא מרבה להן: **כופה את עבדו**. שמוחה על נזירותו בגמרא מפרש טעמא:

מנהגי מילי. דעוודי כוכבים אין

להם מירות הלל צטאר
נדרים דיין ישראל כדכתיב איש איש
לרבות עובדי כוכבים שנודרים נדרים
ונדבות ישראל והכל נמי נדר הוא:
דף"ך דבר אל בני ישראל ואמרת
אלהים איש אל אשה כי יבליא
לנדר נדר נזיר להזכיר ה' וגו' כי
ישראל וא עובדי בובבים' שס קטלו
מירות אינו כלום ומותרין לשמות ציין
ואין מציאין קרבות מירות עליהם:
למה לי קרא לרבות לעדים והא
אמרינן כל מנהא שאשה חייבת עד
חייב צה. כלומר לא קיימא לן הכי
ובפ"ק (דקדושין דף עג.) ילפינן אה
שאני הך קאמר קרא ליה אסור
אסור ע"ה נפשו מי שנפשו

קנויה לו יצא עבד. ואע"ג דאכתיז

לגבי נדרים מ"מ צפ"ק לדרים (דף
א.) מקשיין מזירות לנדרים מלמדור נדר
מזיר להזיר: **והלא** גבי ערבין דכתיב
בני ישראל ותניא בני ישראל מערבין.
לומר ערכי עליו או ערך פלוני עלי: ואין
העובדי כוכבים מערבין. קאף כי נודרים
נדרים ונדבות כשראל: יכול לא יהו
נערכים. אם אמר ישראל ערך עובד
כוכבים עלי: ח"ל אש. והכא נמי גבי
מזיר נימא דלאהי מיעוטא דבני ישראל
לומר בני ישראל נודרים: ומצינא קרבן
ואכל העובדי כוכבים אין נודרים
ונעמיאם קרבן יכול לא יהו נודרים כלל

לְאָסוֹר בֵּינָן וּבְנוֹמָמָה ת"ל אִישׁ דֹּהֵי נָמִי אִמֶּר הֵש"ס בְּסֻמוֹךְ:
לְמַאי אֵילִימָא לְעֵנִין יְרוּשָׁה. דְּסַתָּם מְקוֹם שְׁנֵהֲמָר דּוּ אֵלְּ לְעֵנִין
 יְרוּשָׁה קְרוֹי אֲנִי: **מִי** שְׁמוּוּהָר עַל בִּבְרוּד [אָב]. אֲבָל עוֹבֵד
 כּוֹכָבִים לֹא מוֹחֵז: **מִיִּדִי** [בְּמוֹזִיר כֶּדָּ] אֲזִיךְ כְּתִיב וּלְעֵלִי כִי קֵאֲמֵר
 לְעֵנִין יְרוּשָׁה לֹא פִּרִּיךְ הֵכִי דְּסַתָּם אֵלְּ נִקְרָא אֵלְּ לְעֵנִין יְרוּשָׁה:
 וְלִמָּא

רת מיר: יאָ ענד כוכבים שאין לו אב. דאָן אבות לעובד
מא לעינן ירושה כו' כי ירושה לעשו נסמי אם הר שעה.
נלא. אימא הכי (א) לאמו ולאביו במי שמחה על כיבוד אביו
כוכבים הואיל ואינו בכיבוד אביו אין מירות חלה עליו: יא

כס ורם א לאלמל א מוהל לשוהל ולטמל למלהל מחיריה לו: שוהל כופה אל עברו כופל
ד מוהלהל לשוהל ין א קל לאלהל שאלמל ו תגהל שוהל ואל מירל אל דרר עברו אצ"ש
ולמלהל אל שגמרל פדרשי קל שגמר ונהל מירש שוהל מפר דרר שוהל אצל אל תל
אדון אח"כ שיקים גיוהוה עקיר קלימו. הפר לעברו דרר לאו דוקא אלא שכפהל לשוהל יין: עכ
ש חיבהו כרל דגמיה' לה על ה' מאשה: שכל אל דמקר קרל לאסור אסר לע פשו ואצ"ש דר
עכ"כ על א וקר פלוה על ה' מחיב יכ"ל אל יהו עגרים אל יצא מירשאל עקר עובר כ
ד איש שיש עליהו גויר שלל לשוהל וליטמל למלהל: אמר עובר כוכבים שאין לו
דמאי: קרל אל משפיק אלא ין וטומאה מחל ואתה ים ישראל למעוטי מקבולת אלא הוה
מלמל: מחלמל ומואיש גכש אסור לשוהל ין אלא ודאי קרל איכא למירשהי תחאצן ונ"ל
ש: שגמר ורשה לשוהל תתל אל הו שער נתן לו להורשוהו כבניו. מ' מחיב כבוד אל
מלמל: מחלמל ומואיש גכש אסור לשוהל ין אלא ודאי קרל איכא למירשהי תחאצן ונ"ל

א א מ״ פ״ב מלכות
מזירות הלכה טו:
ב ב מ״ שס הלכה יז
[וצהרא״ס] צפסקין
נדרים פ״י סימן יז:
ג ג מ״ שס הלכה יח:
ד ד טוש״ע י״ד סימן רלד
סעיף לט:

[ה מיי פ"ב מה' חגיגה
 הלא טוש"ע י"ד סימן
 רסו סעיף יז]:
 ה ו ז מיי פ"א מהל'
 ערכין הלכה ו סמג
 עשין קכח:
 י ה מיי פ"ו מהלכות
 נחלות הלכה ט סמג
 עשין לו טוש"ע ח"מ סי'
 רפג סעיף א:

הגהות התוספות

1. ז"ל בתגלחת מזר.
2. בסי יידיה. 3. בסי
הגויס. וכן בזויה פירקין.
וכן ברוב מקומות שש"ס
שזכר עז"ס או כותי הוא
משליחת יד המזכר וז"ל
גוי. 4. ז"ל מזריס.

פי' הרא"ש

הַיְדֵּי' תַּחֲלִיתוֹת דַּאמְרִי
מִשּׁוֹם מַצּוֹת כְּלוֹמוֹ כּוֹלֵהוּ
מִשּׁוֹם מַצּוֹת דַּאפִּילוֹ מִכָּל
דְּרֵאֵי וּמוֹחַלֵּי דְרֵאֵי הֵיוּ
כָּלָל צִירִכֵּינ תַּחַר אַפִּילוֹ
מִשּׁוֹם תְּלִישִׁית שְׁהִי־
עֲבוּרֵי שַׁעַר שִׁיבִירִי
נִשְׁטַמָּה שַׁעַר הַיְדֵּי' בְּשִׁנֵּה
סִגִּי. וְהִיא דְּמִיבְעִינָהּ
נִשְׁטַמָּה תַּחֲלִיתוֹת נִשְׁטַמָּה
צִירֵל דְּרֵאֵי' סִגִּי לִיָּה
עֲבוּרֵי שַׁעַר צִירֵל גִּלְחָל
מִקְצֵת דְּרֵאֵי כִּתְרָה אֵין
כִּמְסַפְקֵינ שֶׁאֵין הֵיָּה סֶךְ
נִשְׁא לֹא רֶאשׁוֹ תֵּן לֹא
הַרְבֵּי כְּשֶׁמֶסֶפֶן פִּי
הַחֹבֵל וְלֹא מִצִּי לַמַּעֲבֵד
תֵּן תַּחֲלִיתוֹת שְׁנִיָּה לִי
תַּחֲרָה וְקֵל' לְמַסְתַּבְּרֵי
דַּאפִּילוֹ נִיר תַּחֲרָה מִצִּי
לַעֲבוּרֵי שַׁעַר כִּתְרָה וְקֵל'
שִׁיבִירִי בִּי שְׁרֹת וְצִירֵל
דַּחֲרִי נוֹנִי נִשְׁא נִינְהוּ
יֵשׁ יִשָּׁא שְׁחֶשֶׁר צֹחֵק
אֲחִירֵי' וְאֵצִי' בְּדִסְפֵּי' אֵין
מִינִן [אֲמִירִינִן] דְּבִעֵי' תַּחַר
דְּגִמְרִי לִי מִנְיֹר תַּחַר
הֵיָּה נִמִּי סִלְקָא סְגוּיָה
שְׁדִמְעִתֵּן הֵיָּה רִמִּי בִּי
תַּחַס הֵיָּה מִסְפָּקֵי לִי
נִשְׁא מִלְּגַל ד' תַּחֲלִיתוֹת
וְאִי אֲמִירִינִן מִשּׁוֹם עֲבוּרִי
בִּי (אֵין) בִּי סִגִּי מִשְׁנֵה
כִּבִּיר שַׁעַר שִׁיבִירִי בְּשִׁנֵּה
נִשְׁטַמָּה וְאֵצִי' דְּבַתְּחִילָתוֹת
לְסוֹפִיקֵי אִיכָא לְסוֹפִיקֵי
נִמִּי תַּחֲלִיתוֹת [נִינְהוּ] תַּחַר
שְׁהִי אֵין צִירֵל תַּחַר מִכָּל
מִקּוּם אֵין לִי תַּחֲתָה תַּחַר
קִטְוָה צִירִכֵּינ תַּחַר מִשּׁוֹם
סִפֵּק נִיר תַּחַר לִי תַּחֲתָה
צִירִכֵּינ גִּילּוֹת שְׁהִי עִירִין
אֵין לִי אֲמוֹר לִשְׁתֵּתִין לִי
וְלִשְׁטַמָּה לְמִתִּים אֵין שִׁמָּה
לְטַמָּה מַצּוֹת זִרְיִי' תַּחַר:

סליק פרקא
פ"מ העובדי כוכבים אין
להם נזירות אע"פ
שעובדי כוכבים נודרין

לשנות יין ואינו כופה את
הוא לשנות יין הנדר מיהו
הנה אחר ההפרשה שתקיים
מכנגד פניו שברח בגמרא
י קרא בנדרים כתיב בפ"ק
ים זה עלי ת"ל איש הכא
ולכך אינו בתורת נזיר ליין
מסתבר שיביא קרבנות נזיר
מהאי קרא לא הוה שמעין
נזיר ולעיל לא פריך מי